

Halduskohtumenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (kohtumenetluse avalikkus)

§ 1. Halduskohtumenetluse seadustiku muutmine

Halduskohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 89 lõikest 2 jäetakse välja neljas lause;
- 2) paragrahvi 127 lõikes 7 asendatakse sõnad „kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“ vastavas käändes;
- 3) paragrahvi 173 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „ka kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“;
- 4) paragrahvi 173 lõike 4 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Füüsilisest isikust menetlusosalise nimi asendatakse tähemärkidega.“
- 5) paragrahvi 173 lõike 4 neljandas lauses asendatakse sõna „veebilehelt“ sõnadega „Riigi Teatajast“;
- 6) paragrahvi 175 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Kohtuotsus avaldatakse Riigi Teatajas.“;
- 7) paragrahvi 175 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;
- 8) paragrahvi 175 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Kohus asendab füüsilisest isikust menetlusosalise ja tunnistaja nime tähemärkidega ning ei avalda tema isikukoodi, sünniaega, aadressi ega muid andmeid, mis võimaldavad teda otseselt või kaudselt identifitseerida.“;
- 9) paragrahvi 175 täiendatakse lõigetega 3¹ ja 3² järgmises sõnastuses:
„(3¹) Füüsilisest isikust menetlusosalise taotlusel avalikustab kohus arvutivõrgus avaldatavas kohtuotsuses tema nime ja muud isikuandmed. Kohus ei rahulda taotlust juhul, kui menetlusosalise andmetega otsuse avalikustamine võib oluliselt kahjustada teise isiku eraelu puutumatust.

(3²) Juriidilisest isikust menetlusosalise taotlusel või kohtu omal algatusel asendab kohus kohtuotsuses juriidilise isiku nime tähemärkidega ning ei avalikusta tema registrikoodi ega aadressi. Riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, avalik-õigusliku juriidilise isiku või muu avaliku võimu kandja andmeid kohtulahendist ei eemaldata.“;

10) paragrahvi 175 lõikes 4 asendatakse sõna „delikaatseid“ sõnaga „eriliiki“ ja sõna „andmesubjekti“ sõnadega „füüsilise isiku“ ;

11) paragrahvi 175 lõike 6 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „2–5“ tekstiosaga „4 ja 5“ ja sõna „andmesubjekti“ asendatakse sõnadega „huvitatud isiku“;

12) paragrahvi 179 lõikest 4 jäetakse välja sõna „Jõustunud“;

13) paragrahv 292² tunnistatakse kehtetuks.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

1) seadustikku täiendatakse §-ga 11¹ järgmises sõnastuses:

„§ 11¹. Kohtuistungil avalik ülekanne

Kohtumenetluse poole taotlusel või kohtu omal algatusel võib kohtuistungit õigusemõistmise huvides ja kohtu loal kanda üle veebilehel.“;

2) paragrahvi 12 täiendatakse lõikega 4³ järgmises sõnastuses:

„(4³) Käesoleva paragrahvi lõikes 4¹ nimetatud kohustuse kohta tehtud määruse peale võib saladuse hoidmiseks kohustatud isik esitada määruskaebuse.“;

3) paragrahvi 13 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Veebilehel toimuvat kohtuistungil ülekannet võib salvestada, pildistada või järelvaadata vaid kohtu loal.“;

4) seadustiku 5. peatüki 1. jagu täiendatakse §-ga 160⁵ järgmises sõnastuses:

„§ 160⁵. Menetlusvälise isiku tutvumine kohtutoimikuga

(1) Menetlusväline isik, kellel on selleks õigustatud huvi, võib pärast kohtumenetluse lõppemist kohtu loal tutvuda kohtutoimikuga ja saada seal olevast menetlusedokumendist või muust teabest ära kirju. Kohus võib taotlejalt nõuda õigustatud huvi tõendamist.

(2) Kui toimikus olev menetlusedokument või muu teave sisaldab andmeid, mille kohta on seadusega ette nähtud juurdepääsupiirang, võimaldatakse menetlusvälisel isikul dokumendiga tutvuda osas, milles see ei sisalda piiratud juurdepääsuga teavet, või kujul, milles tal ei ole võimalik sellise teabega tutvuda.

(3) Kohtutoimikuga tutvumisest keeldumine otsustatakse määrusega. Määruse peale võib esitada määruskaebuse.“;

5) paragrahvis 169¹ asendatakse sõnad „kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“ ja sõna „veebilehelt“ sõnadega „Riigi Teatajast“;

6) paragrahvis 315¹ lõikes 1 asendatakse sõnad „kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“ ja sõna „veebilehelt“ sõnadega „Riigi Teatajast“;

7) paragrahvi 408¹ pealkirjast jäetakse välja sõna „Jõustunud“;

8) paragrahvi 408¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohtuotsus ja kohtumäärus, millega menetlus lõpetatakse, avalikustatakse Riigi Teatajas, välja arvatud juhul, kui kriminaalasjas, milles kohtumäärus tehti, jätkub kohtueelne menetlus.“;

9) paragrahvi 408¹ lõike 2 teisest ja kolmandast lausest jäetakse välja sõnad „jõustunud“ ja „initsiaalide või“;

10) paragrahvi 408¹ lõiget 2 täiendatakse kuuenda lausega järgmises sõnastuses:

„Riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse, avalik-õigusliku juriidilise isiku või muu avaliku võimu kandja andmeid kohtulahendist ei eemaldata.“;

11) paragrahvi 408¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Õigeksmõistetu taotlusel asendatakse avaldatavas kohtuotsuses õigeksmõistetu nimi tähemärgiga ning ei avaldata tema isikukoodi, sünniaega, registrikoodi, aadressi ega muid andmeid, mis võimaldavad teda otseselt ja kaudselt identifitseerida.“;

12) paragrahvi 408¹ lõikest 3 jäetakse välja sõnad „initsiaalide või“;

13) paragrahvi 426 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel tehtud määrus avalikustatakse pärast määruse tegemist Riigi Teatajas käesoleva seadustiku § 408¹ lõigetes 2–5 sätestatud korras.“.

§ 3. Riigi Teataja seaduse muutmine

Riigi Teataja seaduse §-i 2 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses :

„(5¹) Riigi Teatajas tehakse kättesaadavaks kohtute poolt avalikustatud kohtuotsuste avalikult teatavaks tegemise ajad, kohtulahendid ja kohtuistungite toimumise andmed kohtumenetluse seadustes sätestatud korras.“.

§ 4. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine

1) paragrahvi 42 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Menetlusosalise taotlusel või kohtu algatusel võib kohtuistungit õigusemõistmise huvides ja kohtu loal kanda üle veebilehel.“;

2) paragrahvi 59 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Menetlusväline isik, kellel on selleks õigustatud huvi, võib tutvuda toimikuga ja saada menetluskumendi elektroonilise koopia kohtu loal ka poolte nõusolekuta, kui tema huvi toimikuga tutvumiseks ja menetluskumendist koopia saamiseks on kaalukam kui poole või kolmanda isiku huvi teabe kaitsmiseks. Kohus võib taotlejalt nõuda õigustatud huvi

põhistamist. Toimikuga tutvumise ja menetlusdokumendist elektroonilise koopia saamise taotluse kohta küsib kohus poolte ja kolmandate isikute seisukohta.“;

3) paragrahvi 59 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kui toimikus olev menetlusdokument või muu teave sisaldab andmeid, mille kohta on seadusega ette nähtud juurdepääsupiirang, võimaldatakse menetlusvälisel isikul dokumendiga tutvuda osas, milles see ei sisalda piiratud juurdepääsuga teavet, või kujul, milles tal ei ole võimalik sellise teabega tutvuda.“;

4) paragrahvi 343 pealkirjas ja lõikes 3 asendatakse sõnad „ka kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“ ja sõna „veebilehelt“ sõnadega „Riigi Teatajast“;

5) paragrahvi 452 lõiget 5 täiendatakse pärast esimest lauset lausega järgmises sõnastuses: „Füüsilisest isikust menetlusosalise nimi asendatakse tähemärkidega.“

6) paragrahvi 452 lõikes 5 asendatakse sõnad „ka kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“ ja sõna „veebilehelt“ sõnadega „Riigi Teatajast“;

7) paragrahvi 462 pealkirjast jäetakse välja sõna „Jõustunud“;

8) paragrahvi 462 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Kohtuotsus avalikustatakse Riigi Teatajas.“;

9) paragrahvi 462 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kohus asendab füüsilisest isikust menetlusosalise ja tunnistaja nime tähemärkidega ning ei avalda tema isikukoodi, sünniaega, aadressi ega muid andmeid, mis võimaldavad teda otseselt või kaudselt identifitseerida.

(1²) Füüsilisest isikust menetlusosalise taotlusel avalikustab kohus arvutivõrgus avaldatavas kohtuotsuses tema nime ja muud isikuandmed. Kohus ei rahulda taotlust juhul, kui menetlusosalise andmetega otsuse avalikustamine võib oluliselt kahjustada teise isiku eraelu puutumatust.“;

10) paragrahvi 462 lõike 2 esimest lauset muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Juriidilisest isikust menetlusosalise taotlusel või kohtu omal algatusel asendab kohus kohtuotsuses juriidilise isiku nime tähemärkidega ning ei avalikusta tema registrikoodi ega aadressi.“;

11) paragrahvi 462 lõike 3 esimeses lauses asendatakse sõna „andmesubjekti“ sõnadega „füüsilisest isikust menetlusosalise“;

12) paragrahvi 462 lõikest 4 jäetakse välja sõna „jõustunud“;

13) paragrahvi 466 lõikest 4 jäetakse välja sõna „jõustunud“;

14) paragrahvi 479 lõike 1 teises lauses asendatakse sõnad „ka kohtu veebilehel“ sõnadega „Riigi Teatajas“;

15) paragrahvi 479 lõike 1 kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Ringkonnakohtu ja Riigikohtu hagita menetlust lõpetavad määrused ja neis asjus tehtud maakohtu määrused avaldatakse Riigi Teatajas ka juhul, kui neid ei tehta avalikult teatavaks.“;

16) seadustikku täiendatakse §-ga 617¹ järgmises sõnastuses:
„§ 617¹. Määruse avaldamine

Kohtu määrus avalduse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta avalikustatakse Riigi Teatajas käesoleva seadustiku §-s 462 sätestatud korras.“;

17) seadustiku 6¹. peatükki täiendatakse §-ga 618⁷ järgmises sõnastuses:
„§ 618⁷. Määruse avaldamine

Kohtu määrus avalduse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta avalikustatakse Riigi Teatajas käesoleva seadustiku §-s 462 sätestatud korras.“.

§ 5. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustiku § 50² lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „lõigetes 3–7“ tekstiosaga „ja §-s 160⁵“.

§ 6. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2022. aasta 1. juunil.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees

Tallinn „...“ ... 2021. a
Algatab Vabariigi Valitsus

„...“ 2021. a